

การศึกษาเชิงประจักษ์ของจุดอ่อน (Weaknesses) ในการดำเนินงานด้านการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

A Empirical Student of the Activity Development Weaknesses on Tertiary institutes in There Southern Border Province of Thailand.

ยุทธนา กาเต็ม^{1*}, ประสงค์ ตันพิชัย² และ อภิชาติ ไจอารีย์³

Yutthana Kadem^{1*}, Prasong Tanpichai² and Apichart Jai-aree³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก, หลักสูตรการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

¹ Ph.D. Students of Human Resources and Community Development Program, Kasetsart University, Kamphaengsaen Campus, Nakronprathom.

² รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

² Associate Professor Dr., Department of Human Resources and Community Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaengsaen Campus, Nakronprathom.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

³ Assistant Professor Dr. , Department of Human Resources and Community Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaengsaen Campus, Nakronprathom.

* Corresponding author, E-mail: kadem.lecturer@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจุดอ่อน (Weaknesses) ของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะนักวิจัยที่มีผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 8 คน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 พบว่า จุดอ่อน (Weaknesses) แบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้ 1) การประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มี การดำเนินการอย่างเป็นทางการ 2) การจัดกิจกรรมการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์ความต้องการของบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีหลากหลายและมีไม่เพียงพอ 3) นักศึกษาที่เข้าเรียนระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารภาษาไทย 4) นักศึกษายังขาดการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการพัฒนาสังคมภายใต้บทบาทและการทำหน้าที่บริการสังคมที่จะต้องเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎี และการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง 5) การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงมีรูปแบบกิจกรรมในลักษณะที่ยังคงเน้นกิจกรรมด้านการสร้างความสนุกสนาน และการสร้างความบันเทิง ซึ่งยังขาดการบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการ ทักษะการ

แก้ปัญหา และการช่วยเหลือสังคมอย่างเป็นรูปธรรม และ 6) การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดกิจกรรมในลักษณะการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพที่หลากหลาย

ส่วนตอนที่ 2 พบว่า จุดอ่อน (Weaknesses) ของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 และหากพิจารณาจุดอ่อนรายชื่อส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: จุดอ่อน, การศึกษาเชิงประจักษ์, กิจกรรมนักศึกษา, สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This study employs and applies a mixed methods approach. It aims to investigate the weaknesses of the student activity development in the field of higher education institutions located in three southern border provinces on Thailand. In this study, there are eight informants; they are all regarded as knowledgeable researchers who have a great wealth of experiences in the university-level activity development in these provinces. The results of the study are twofold. First, it is related to weaknesses which are divided into six points as follows: 1) The mutual cooperation between higher educational institutions in the location of these three provinces has not achieved the concrete outcomes. 2) The academic community service activities, which aim to meet the contextualized demands of the three provinces, are found insufficient and lacking of a variety. 3) Undergraduate Students in the institutes located in these provinces have a low quality of education and have a limited Thai language competence. 4) Students still have no motivation to strengthen their public mind or public consciousness in order to develop their communities, which have been firmly involved with the role and duty to service their own society. This requires the solid knowledge in theories and the actual practice in real situations. 5) The activity arrangement of higher education in these provinces is still conducted with the concentration on enjoyable and entertaining purposes. Moreover, the arrangements have yet to integrate the knowledge-based academic, problem solutions, and actual social contribution. 6) The activity arrangement in the study has no multi-disciplinary job trainings.

For the second section, the study yields the result that the mean of weaknesses in the activity development is 4.22 while the standard deviation 0.69. Regarding the opinions on the overall activity development, the results point out that the weaknesses are highly unsatisfactory.



Keywords: Weaknesses, Empirical, Student activity, Tertiary institutes in There Southern Border Province of Thailand.

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาจึงเปรียบเสมือน "ศูนย์กลางทางปัญญา" ของสังคมทั้ง "ศาสตร์" (sciences) และ "ศิลป์" (arts) มหาวิทยาลัยจึงเป็นสถานที่ที่สร้าง "คนรุ่นใหม่" เพื่อออกไปเป็นผู้นำของสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีกระบวนการที่ธำรงรักษาไว้ซึ่ง "ศูนย์กลางทางปัญญา" ด้วยการปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย หรือมีการยุบรวมทบวงมหาวิทยาลัยเข้ากับกระทรวงศึกษาธิการ ดูเหมือนว่าการเปลี่ยนแปลงในแวดวงการศึกษาเป็นไปในด้านปริมาณมากกว่าคุณภาพ ด้วยการปฏิรูปการศึกษาตามแรงเหวี่ยงทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อ "ศูนย์กลางทางปัญญา" กับอนาคตของประเทศชาติและสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษายังต้องมุ่งเน้นและส่งเสริมเกี่ยวกับบทบาทด้านจริยธรรมเพื่อเป็นต้นแบบและผู้นำทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาประการหนึ่งคือ การพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ช่วยผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการผลิตบัณฑิตให้บรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างสมดุลระหว่าง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียนและ การทำกิจกรรมนักศึกษา (อนุ เจริญวงศ์ระยัย และคณะ อ้างถึงใน จิรวัดน์ วีรังกร 2550)

การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาและการแข่งขันในเวทีโลกถือเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา ซึ่งนอกจากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้วจะต้องมีการพัฒนานักศึกษาผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ นักศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบและสร้างความเป็นสากลในการเตรียมพร้อมสู่การเป็นแรงงานมืออาชีพ ในอนาคต การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รู้จักสนิทสนม ปรีกษาหารือ ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกัน ทางด้านวิชาการ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนักศึกษา โดยมีอาจารย์ประจำชมรมกิจกรรมนักศึกษา คอยแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากกิจกรรมทางด้านวิชาการแล้ว มหาวิทยาลัยยังส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนักศึกษานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการใช้ ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการเพียงแต่คนเก่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการ คนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิตซึ่งถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (ยุทธนา กาเต็ม, 2556)

การดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ที่ผ่านมามีได้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ จากการดำเนินงานในลักษณะของการรับนโยบายจาก ส่วนกลางในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษา โดยมอบหมายให้ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามรูปแบบหรือแบบแผนที่ส่วนกลางกำหนดมาให้ โดยไม่ได้คำนึงถึง ข้อจำกัดหรือลักษณะเฉพาะทางด้านประชากรที่มีความหลากหลายในพื้นที่ จึงส่งผลให้กิจกรรมนักศึกษา

ไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย เกิดข้อจำกัดในเรื่องของกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนและไม่มีความหลากหลาย (ยุทธนา กาเต็ม, 2556)

จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยต้องการศึกษาจุดอ่อน (Weaknesses) ของสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ในภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ SWOT (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบและสามารถเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง สามารถตอบสนอง และรองรับต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาจุดอ่อน (Weaknesses) ของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การพัฒนานักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกิจการนักศึกษา ซึ่งได้วิวัฒนาการมาหลายยุคหลายสมัยจึงมีแนวความคิด (Concepts) และหลักการ (Principles) ของนักการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถหลายท่านและสำหรับในการศึกษาครั้งนี้ได้อ้างอิงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

Miller and Winston (1991) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสะสม ทั้งนี้เป็นเพราะบุคคลอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทิศทางในการพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล และการพัฒนาที่เป็นกระบวนการที่สะสม ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยประสบการณ์ที่บุคคลเรียนรู้ในอดีตมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลในอนาคต

2. การพัฒนาเกิดขึ้นในลักษณะที่ง่ายไปสู่ลักษณะที่ยุ่ยาก และมีความสลับซับซ้อน หลักการข้อนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาทุกฝ่าย

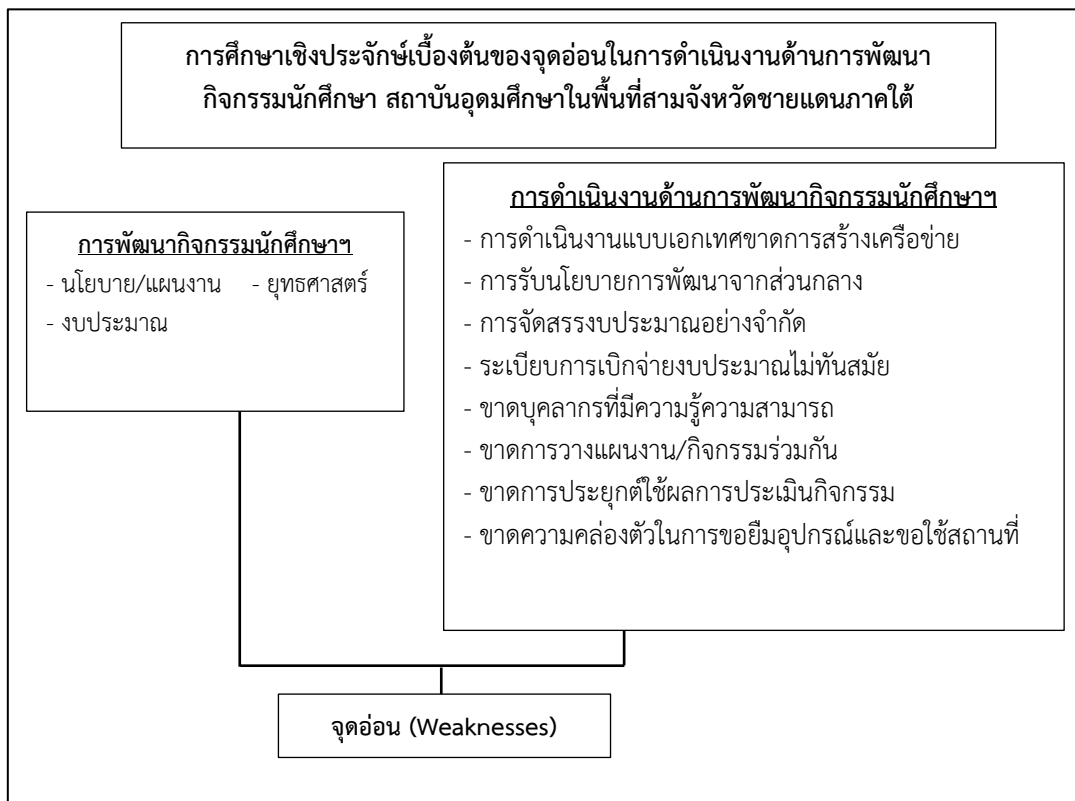
3. การพัฒนานั้นเป็นไปตามลำดับ และขั้นตอนของการพัฒนา เนื่องจากการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีความแน่นอน และไม่คงที่ ดังนั้นบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา จึงควรพิจารณาให้รอบคอบในการกำหนดกลุ่มพัฒนาหนึ่งกลุ่มใดขึ้น การพัฒนาในสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล จะทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนา ไปสู่ระดับการพัฒนาที่เหมาะสม กับศักยภาพของตนเองมากที่สุด

4. การพัฒนานักศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับสภาพการณ์หลายอย่าง เช่น ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา หอพักนักศึกษา เป็นต้น

5. ทุกฝ่ายในสถาบันอุดมศึกษามีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนานักศึกษา การร่วมมือ และการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในสถาบันจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนานักศึกษา

นอกจากนี้นักวิชาการด้านการพัฒนานักศึกษาชาวไทย กรรณิกา พิริยะจิตรรา (2549) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาในบริบทของมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้นักศึกษา
 2. เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ในการที่จะอยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสุข
 3. เพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาที่ได้นำความรู้ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในงานกิจกรรมนักศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม
 4. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่ารู้จักการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
 5. เพื่อเตรียมนักศึกษาให้พร้อมที่จะไปประกอบอาชีพ และดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
- ทั้งนี้การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังภาพประกอบที่ 1



ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ในลักษณะการสำรวจตามกาลเวลา (sequential exploratory design) เป็นแบบการผสมผสานที่ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหลักบานโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลำดับแรก แล้วจึงทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานโดยอาศัยวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในลำดับหลัง (Cresswell, 2013) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ และวิธีการเชิงปริมาณ ด้วยการออกแบบการวิจัยเป็นลำดับขั้น และแบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสาน (ผ่องพรรณ ตรีมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group



Discussion) และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะนักวิจัยที่มีผลงานทางวิชาการหรือประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนากิจการรรมนักศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 8 คน

ในส่วนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนของการสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ระหว่าง 5 ถึง 25 คน การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำหรับขั้นตอนนี้จะดำเนินการโดยใช้เกณฑ์ของ Creswell (Creswell, 2013) ที่อธิบายไว้ต่อการศึกษาหนึ่ง ๆ และในส่วนของการจัดประชุมสนทนากลุ่มจะต้องมีจำนวนขั้นต่ำอยู่ที่ 4 คน และขั้นสูงสุดไม่เกิน 12 คน (Marshall & Rossman, 2011) และส่วนการเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการเลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลักโดยเลือกผู้ที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีประสบการณ์ สามารถให้ข้อมูลได้ดี และมีความเกี่ยวข้องต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษาโดยการวิจัยครั้งนี้ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ สรุปประเด็นและอธิบายความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเชิงประจักษ์เบื้องต้นของจุดอ่อนในการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจการรรมนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผลการศึกษาส่วนหนึ่งของการศึกษาภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจการรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง) ทั้งนี้ในการศึกษาจุดอ่อน (weaknesses) สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปจุดอ่อน (Weaknesses) ได้ 6 ประเด็นดังนี้

1. การประสานความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม
2. การจัดกิจกรรมการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์ความต้องการของบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีหลากหลาย และมีไม่เพียงพอ
3. นักศึกษาที่เข้าเรียนระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารภาษาไทย
4. นักศึกษายังขาดการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการพัฒนาสังคมภายใต้บทบาทและการทำหน้าที่บริการสังคมที่จะต้องเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง
5. การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงมีรูปแบบกิจกรรมในลักษณะที่ยังคงเน้นกิจกรรมด้านการสร้างความสนุกสนาน และการสร้างความบันเทิงซึ่งยังขาดการบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการ ทักษะการแก้ปัญหา และการช่วยเหลือสังคมอย่างเป็นทางการ
6. การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดกิจกรรมในลักษณะการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพที่หลากหลาย เช่น การส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก การฝึกภาคปฏิบัติเหมือนจริง การพัฒนาทักษะด้านภาษา และการเตรียมความพร้อมในการออกไปทำงานนอกพื้นที่



ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปจุดอ่อน (Weaknesses) ได้ 8 ประเด็น แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ในภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านจุดอ่อน

ภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	ระดับความคิดเห็น (n= 8)		
	\bar{x}	SD	ระดับ
จุดอ่อน (Weaknesses)			
1. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาแบบเอกเทศ ขาดการการ สร้างเครือข่ายและไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะแนวทางเพื่อยกระดับการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมนักศึกษา	4.00	1.42	มาก
2. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตในการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา โดยรับนโยบายจากส่วนกลางและไม่ได้คำนึงถึงข้อจำกัดหรืออัตลักษณ์ทางประชากรที่มีความหลากหลาย	4.11	1.24	มาก
3. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา จึงส่งผลให้กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นไม่มีความหลากหลายหรือเป็นการจัดกิจกรรมตามรูปแบบเดิมที่ได้จัดมาทุกปี	4.44	1.36	มาก
4. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาอย่างจำกัดและไม่เพียงพอ แต่ในขณะเดียวกันกิจกรรมนักศึกษาก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี	4.33	1.20	มาก
5. ระเบียบด้านเบิกจ่ายงบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาขาดความคล่องตัว ไม่ทันสมัย ขาดการปรับปรุงหรือให้สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติงานจริงและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.78	0.71	มาก
6. ผู้บริหารหรืออาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้กำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยนักศึกษาไม่มีส่วนร่วมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการวางแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันอย่างบูรณาการ เช่น การกำหนดปฏิทินแผนงานประจำปี การจัดตารางการเรียนการสอนกับตารางการทำกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น	3.67	1.32	มาก



ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	ระดับความคิดเห็น (n= 8)		
	\bar{x}	SD	ระดับ
7. มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้นำข้อมูลจากการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างแท้จริง ทำให้กิจกรรมนักศึกษาไม่มีความและจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนน้อย	3.89	1.13	มาก
8. การขอใช้หรือขอยืมอุปกรณ์หรือการใช้สถานที่จากหน่วยงานของมหาวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ส่งผลทำให้ขาดความคล่องตัวในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ สถานที่จัดกิจกรรมนักศึกษาไม่เพียงพอและมีอุปกรณ์ที่ไม่มีคุณภาพ	4.00	0.83	มาก
รวม	4.42	0.69	มาก

ภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านจุดอ่อน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 และหากพิจารณาจุดอ่อนรายข้อส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเชิงประจักษ์เบื้องต้นของจุดอ่อน (Weaknesses) ในการดำเนินงานด้านการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปจุดอ่อน (Weaknesses) ได้ 6 ประเด็น และตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปจุดอ่อน (Weaknesses) ได้ 8 ประเด็น ทั้งนี้หากพิจารณา ภาพรวมของการดำเนินงานด้านการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านจุดอ่อน (weaknesses) ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดนุวัฒน์ สุวรรณวงศ์ (2557) ศึกษากลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการบริหาร สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสม คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ การจัดโครงการกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนหรือท้องถิ่นผ่านเครือข่ายภาคประชาสังคม การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษา ได้จัดโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคมและสอดคล้องกับศุภลักษณ์ ร่วมมิตร (2556) ศึกษาแรงจูงใจที่สำคัญให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม คือ มหาวิทยาลัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ มหาวิทยาลัยต้องมีนโยบายในการส่งเสริม และสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกและมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการจัดโครงการและเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาตามความสนใจ และตามความสมัครใจของนักศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และฝึกทักษะให้กับนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการฝึกอบรมผู้นำนักศึกษา และมีชมรม



ต่างๆให้นักศึกษาได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจทั้งนี้ยังสอดคล้องกับสุพรรณิ อินทรบุญสม (2552) ศึกษาปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพรูปแบบปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา คือ การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้เกิดความชัดเจนนั้น ทำได้ยากซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ให้บรรลุเป้าหมาย

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่สนับสนุนทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก โครงการทุนพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และขอขอบคุณภาควิชาการพัฒนาศึกษาพัฒนาระบบและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาผ่านกระบวนการทำวิจัยและบูรณาการองค์ความรู้ในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา พิริยะจิตรา. (2549). *กิจการนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ดนุวัศน์ สุวรรณวงศ์. (2557). *กลยุทธ์และรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ปรีด. (การจัดการ). สงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). *การออกแบบการวิจัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุทธนา กาเต็ม. (2556). *รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. วิทยานิพนธ์ ศศม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุภลักษณ์ ร่วมมิตร. (2556). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*. ภาคนิพนธ์ บธม. (การบริหารธุรกิจ). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพรรณิ อินทรบุญสม. (2552). “แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.” *วารสารรามคำแหง (มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)* 12(2). 94-106.
- อนู เจริญวงศ์ระยับและคณะ. (2552). *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์โปรไฟล์*. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 15(6). 930-941.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, TO: SAGE Publications.
- Marshall, C., & Rossman, B. G. (2011). *Designing Qualitative Research*. (5th ed). Massachusetts, MA: SAGE Publications.
- Miller T.K, Winson, Jr. R.B. and Associates. (1991). *Administration and leadership in student affairs*. Muncie, In: Accelerated Development.